

Nyhedsbrev

September 2017

22. årgang

Nr. 3

Indhold

Kalender, side 1	Sommerens sejladser, side 2
Status Bjørkebåden, side 2	Proces: udspænding af Bjørkebådens bund, side 5
Navne og adresser, side 7	Næste nyhedsbrev, side 7

Kalender

Sommeråbning fra tirsdag den 18. april til og med 21. oktober

Tirsdage fra kl. 14 til 21 og lørdage fra kl. 14 til 17.

September, lørdag den 2.

Als Fjord dag.

Arrangementet blev aflyst af arrangør.

Oktober, lørdag den 7. kl. 15

Invitation til medlemsmøde.

1. Der startes med kaffe kl. 15
2. Udspænding af Bjørkebåden, se detaljer på side: 5
3. Der serveres pølser og kartoffelsalat kl. 17, for dette betales 50 kr. per person

Efterårsferieåbent 14. til 21. oktober

Alle dage fra kl. 14 til 17

Oktober lørdag og søndag, d. 21. - 22.

Husflidsudstilling på Sønderborg Slot.

December, mandag den 4.

Medlemsmøde **gule ærter**.

Sommerens sejlads

Tilia har nu eksisteret siden 1999. I de første år var der en del afprøvninger af båden og også nogle medlemssejladser. Men sejladserne er i årenes løb blevet mindre hyppige. I de senere år har vi kun gennemført sejladser i forbindelse med forskellige arrangementer. Som eksempel kan nævnes Historisk dag ved Slottet og Historisk bådtræf ved Sottrup Skov. Yderligere havde vi sejladserne i januar for DR.

I år blev det besluttet at foretage fem sejladser nogle tirsdage under forudsætning af, at vejret var til det. Tirsdagene blev valgt, fordi det er de dage, hvor mange medlemmer plejer at komme i lauet. Et formål med sejladserne er at fremme sammenholdet i lauet. Derudover skal vi blive fortrolige med at manøvrere Tilia, samt i nødvendigt omfang at beskrive bådens manøvreegenskaber. Det er også nødvendigt at træne nogle af laugets medlemmer i at være skippere, rorgængere og trommeslagere.

De første tirsdage var den 30. maj og den 13. juni. Her var vindhastigheden varslet til at være mere end 5 m/s i middel, som er den øvre grænse, som vi har fastsat for en sikker gennemførelse af sejladserne. De blev derfor aflyst.

Fra sejladsen den 27. juni

Tirsdag den 27. juni var vejrforholdene ideelle med en svag vind fra sydøst. Tilia var klargjort og der var fremmødt 15 laugsmedlemmer samt 7 personer fra den tyske roklub. Båden blev søsat og vi padlede ind i Mjelsvig og tog en rundtur ind i bugten ved Oldenor. Ved udsejlingen fra Mjelsvig var vinden ret agter ind og der kunne holdes en længere pause med padlingen. Derefter blev Tilia padlet til slæbestedet, taget på land og kørt tilbage lindeværftet.

Tirsdag den 11 juli var vejret atter så tilpas, at en sejlads kunne gennemføres. Der deltog 21 personer, heraf to fra den tyske roklub, og turen blev gennemført omtrent på samme

måde som den tidligere sejlads to uger tidligere.

Den sidste sejlads var planlagt til at finde sted den 8. august, men blev aflyst på grund af dårligt vejr.

N. P. Fenger

Kongelig Classic 2017

Dette er navnet på en kapsejlad med klassiske lystbåde, som hvert år finder sted sidst i august måned, i år fredag den 25. Sejladens første etape går fra Flensborg til Sønderborg, hvor der overnattes. Næste dag fortsætter sejladsen med afslutning i Aabenraa. Hvad har det med Hjortspringbådens Laug at gøre, vil mange nok spørge. Under opholdet i Sønderborg ligger de deltagende fartøjer fortojet ved kajen, som strækker sig fra Ringriderstatuen og hen mod broen. På kajen foran slottet var der rejst nogle telte, hvor en række af egnens foreninger kunne få en standplads for at fortælle om hver deres virke. Vort laug fik tildelt en plads sammen med Nydambådens Laug. Sebbe Als var også inviteret, men var forhindret. Undertegnede deltog som repræsentant for vores laug. Foruden de nævnte telte var der også en række andre aktiviteter, som henvendte sig dels til besætningerne fra de deltagende fartøjer, men også til de mange gæster, som benyttede lejligheden til at se de flotte både komme ind og siden beundre dem, mens de lå fortojet langs kajen. Vejret var sommerligt med skyfri himmel og en let vind og der var mange besøgende. Adskillige mennesker benyttede lejligheden til at se vores stand og få noget at vide dels om Tilia men også om vores nye projekt.

N. P. Fenger

Bjørkebåden Status efteråret 2017.

Udarbejdet af Bent Aasand

Ja så gik det første år med at bearbejde den store træstamme, der er hugget utallige spåner ud af stammen.

Den rå stamme, efter afbarkning – opmærkning, bearbejdning med El-høvl

Mange spåner skal hugges/høvles af, mange overvejelser om hvordan og hvor meget. Gemmer stammen på finurligheder som gør at vi bliver nødt til at ændre planen og finde nye løsninger, hele tiden med tanken på hvordan de gjorde det for 2000 år siden.

I denne forbindelse kan jeg ikke lade være med at tænke på hvordan livet var i jernalderen, hvordan blev man uddannet til håndværk. De kunne jo ikke læse og skrive, jo de kunne slå en streg i sandet eller tegne på jorden, men en arbejdsbeskrivelse som vi kender det i dag har de ikke haft. Kunne det have foregået som vi

ser det i Nordisk mytolog at alt blev videregivet som vers, noget du kunne lære udenad! Hvad med målemetoder, hvad blev der brugt. Der var ingen metersystem og begreber som tommer, fod eller alen var heller ikke helt kommet frem. Men tingene kom til at passe sammen med eller uden målesystemer. En ting har vi dog til fælles, og det er at det er træstammen der bestemmer resultatet og håndlaget der giver finish. Den glæde vi oplever i at arbejdet med træet må være den samme som de gamle mestre fik.

Udførte og kommende opgaver

1. Udvendig udformning/tilpasning – er gennemført
2. Beslutte stævnform – er gennemført
3. Indvendig udformning/tilpasning, vi lige før afslutning
4. Færdigbearbejde stammen og klargøring til udspænding – er i gang
5. Udspænding – termin lørdag 2017-10-07
6. Bearbejde de to stævne
7. Bearbejdning af de 2 bordplanker (vil blive gennemført i løbet af det kommende efterår og den kommende vinter)

Udvendig udformning, der bliver arbejdet med kædesav, El-høvl samt div. andet håndværktøj

Mange ting gør sig gældende undervejs. Der er knaster, steder med råd, alt sammen noget der skal tages stilling til. Igen viser det sig at det er træet der afgør fremgangsmåde. I processen ser vi meget på hvordan Vikingeskibsmuseet i Roskilde gjorde, men må gang på gang konstatere at vi ikke kan lave et nøjagtig kopi, men en båd ud vore forudsætninger med hensyn til træ og andre ressourcer. Så vi laver en båd der tager udgangspunkt i Bjørkebåden men at båden bliver ud fra vores fortolkning.

Indvendig udformning

Den indvendige udformning foregår i flere etaper:

1. Tilskæring af bølgeform – er gennemført
2. Udhuling af stammen (frem til de to stævne) – er gennemført
3. Tilskæring af de to stævne – er gennemført
4. Udhuling færdiggøres – vi arbejder på de sidste spåner

Udspænding (termin lørdag d. 7. oktober 2017)

1. Bundstykket lægges i vand for at øge fugtigheden i hele stykket (1 uge nedsænket i vand)
2. Bundstykket tømmes for vand
3. Bål til opvarmning etableres
4. Opvarmning og udspænding gennemføres

Følgende billeder er fra Vikingeskibsmuseet

Beslutte stævnform

Viste billeder er fra Vikingeskibsmuseet.

Stævnene er sammensat af flere stykker som både bliver limet og klinket på.

Udspændingsprocessen for Bjørkebåden lørdag d. 7. oktober

Udarbejdet af Bent Aasand.

Processen

1. Klargøring af bundstykket til udspænding (bearbejdning til slutmål, øge vandindhold i båden)
2. Klargøring af bålsteder (langbål for opvarmning af båden – samt suppleringsbål)
3. Opvarmning af båden
4. Udspænding
5. Efterarbejde
6. Udspændingsprocessen er en varmeproces som gør det muligt at forme bundstykket til den endelige form, som så danner grundlag for færdiggørelsen af båden.

Klargøring af bundstykket før udspænding

Bundstykket skal færdigbearbejdes således at materialetykkelsen overholder følgende. Sider mellem 15 og 20 mm. Bund mellem 30 og 35 mm. Overgang mellem bund og sider gøres løbende aftagende fra bund til siderne.

En uge før udspænding lægges bundstykket i vand for at opnå det rigtige vandindhold (ca. 25 %). Der laves en tilpas stor udgravning på plænen foran Lindeværftet, udgravningen skal kunne rumme bundstykket således at det er dækket af vand.

Klargøring af bålsteder

Vandforsyning etableres (denne vandforsyning skal være til stede under hele forløbet)

Langbål for opvarmning af bundstykket. Udgravningen skal tilpasses længden af bundstykker således at den største varmemængde bliver omkring midtskibs. Vi skal opnå en temperatur på ca. 140 grader, ved denne temperatur udvikles den rigtige vanddamp inde i træet som gør det muligt at forme bundstykket.

Suppleringsbålet er lager for optændte træstykker som skal bruges til at justere/fastholde varmekilden

Opvarmning af bundstykket

Bundstykket placeres over langbålet således at de to stævne ikke bliver direkte påvirket af varme, bundstykker placeres i en højde på ca. 40 – 50 cm. Over varmekilden, de to stævne placeres på bukke eller andet så vi får den ønskede højde over varmekilden.

Når temperaturen er omkring de ca. 140 grader, tager vi bundstykket væk fra varmekilden hvorefter vi belaster/undersøger og træet har den rette smidighed så udspændingen kan finde sted, mangler der smidighed placeres bundstykket igen over varmekilden.

Udspænding af bundstykket

Udspændingen foregår ved at tilpassede rafter presses ind mellem de to sider, vi starter indefra midtskibs og arbejder os ud med stævnene, længden af rafterne øges således at vi opnår en total bredde midtskibs på ca. 70 cm. Rafterne skal blive i bundstykket indtil formen er sikret med spanter.

Efterarbejde

Bundstykket skal efterarbejdes således at ”brandsår” høvles eller skræbes væk, kanten hele vejen rundt skal renses for brændt træ, der er afsat ca. 5 cm. Hele vejen rundt som kan fjernes, dette er også den første tilpasning i overgangen til bordplankerne.

1. Bundstykket transporteres ind på byggestedet i hallen
2. Bålsteder dækkes til efter at man har sikret sig at alle gløder er slukket.
3. Vandslanger afmonteres og hænges på plads.

Gennemgang af nødvendig teknik, viden og organisation. Teknik. (Materialer, Værktøj og maskiner)

- Rafter (skal købes)
- Træbukke
- Økser
- Save
- Savbuk
- Skruetvinger
- Målebånd
- Trækølle
- Klude til nedkøling af bundstykker (temperaturstyring)
- Vandforsyning med slange (gerne med sprøjtehoved der kan forstøve)
- Brandslukningsudstyr
- Graveredskaber (skovl og spade samt en rive)
- Håndsprøjte
- Vandkar til klude
- Førstehjælpskasse
- Brænde til bål
- Telte/læsejl
- Bord
- Grill med grillkul
- Presenning

Viden (Knowhow, Know-why samt intuition)

Knowhow

- Udspændingsprocessen
- Fremstilling af rafter
- Brandslukning
- Førstehjælp
- Måleprincipper

Know-why

- Varmens påvirkning af træet
- Betydningen af det korrekte vandindhold
- Intuition
- Problemløsning efter behov under hele forløbet

Organisation

Planlægning (vi burger tirsdag d. 3. oktober til at gennemgå hele forløbet) inden da bedes folk melde til om de ønsker at deltage d. 7. oktober).

- Udføre (ud fra hvem der deltager bliver man tildelt opgaver)
- Kompetencejustering (der vil blive instrueret efter behov)
- Kommunikation (Der bliver informeret mundtligt og skriftligt under hele forløbet fra d.d.)

Navne og adresser

Formand	Åse Ditlefsen Ferrão, Lusigvej 4, Broballe, 6430 Nordborg, tlf. 27 50 10 68, e-mail: post@hjortspring.dk
Næstformand	Lisbeth Simonsen, Oldenorvej 6, Dyvig, 6430 Nordborg, tlf. 50 62 43 20, e-mail: naestformand@hjortspring.dk
Kasserer	Sonja Madsen, Ugebjergvej 15, 6430 Nordborg, tlf. 21 81 40 38, e-mail: kasserer@hjortspring.dk
Sekretær	Lisbeth Simonsen, Oldenorvej 6, Dyvig, 6430 Nordborg, tlf. 50 62 43 20, e-mail: naestformand@hjortspring.dk
Øvrige	Arne Lhjungmann Pedersen, Skovtoften 6, 6430 Nordborg, tlf. 26 44 48 08, e-mail: post@hjortspring.dk Charlotte Jervelund, Vesterballe 6, Brandsbøl, 6430 Nordborg, tlf. 28 15 20 68, e-mail: post@hjortspring.dk Ib Stolberg-Rohr, Blæsborg 37, 6440 Augustenborg, tlf. 40 97 74 06, e-mail: webmaster@hjortspring.dk N.P. Fenger, Søbakken 14, 6430 Nordborg, tlf. 74 45 04 30, e-mail: post@hjortspring.dk
Redaktion	Lauget, e-mail: pr@hjortspring.dk
Lindeværftet	Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg
Internet	http://www.hjortspring.dk

Næste nyhedsbrev

Det næste nyhedsbrev udsendes den 28. november 2017 og eventuelle indlæg skal være indsendt inden den 14. november 2017. Indlæg sendes til: Lauget, e-mail: pr@hjortspring.dk

